

واردات از منطقه آزاد تجاری دوغان و سرخس محدود می‌شود

در این مطلب تأثیر ایجاد مناطق آزاد تجاری-صنعتی بر اقتصاد مشهد بررسی شده است.

به گزارش سایت خبری پرسون، اینجا نبض اقتصاد کشور تندتر می‌زند. اینجا خراسان رضوی است و خورشید زودتر در آسمان طلوع می‌کند. مدت‌هاست که درباره جایگاه ویژه ترانزیتی استان صحبت می‌شود. همین دو هفته پیش بود که مشهد میزبان گردهمایی بزرگ مناطق ویژه اقتصادی و آزاد تجاری کشور بود. رویدادی که در آن بر ظرفیت تجاری، تولیدی و ترانزیتی مناطق ویژه اقتصادی سرخس و دوغان تأکید شد و تفاهم‌نامه‌هایی میان این مناطق با سایر مناطق تجاری در کشور منعقد شد.

در ادامه پیگیری‌ها برای توسعه هر چه بیشتر مناطق ویژه اقتصادی سرخس و دوغان، دیروز اتفاق مهمی در مجلس شورای اسلامی رقم خورد. روز گذشته نمایندگان مجلس شورای اسلامی با ایجاد منطقه آزاد تجاری-صنعتی دوغان و ایجاد منطقه آزاد تجاری-صنعتی سرخس موافقت کردند.

مجلس شورای اسلامی در دو مصوبه جداگانه با تبدیل مناطق ویژه اقتصادی دوغان و سرخس به منطقه آزاد تجاری-صنعتی موافقت کرد که البته هر دو مصوبه مشابه بود. لازم به ذکر است که پیش‌ازین، هیئت عالی نظارت بر اجرای سیاست‌های کلی، در دو مرحله افزایش تعداد مناطق آزاد را مغایر سیاست‌های کلی اعلام کرده بود. شورای نگهبان نیز چهار مرتبه درباره تصویب لایحه یادشده، اعلام مغایرت کرده بود. ازاین‌رو به نظر می‌رسد باتوجه به این تجربه کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی با طرح شش تبصره بر این مصوبه سعی کرده است که نظر مثبت شورای نگهبان را با این تصمیم همراه کند. اما آن تبصره‌ها چه بود؟

کنترل بر محدوده جغرافیایی

یک- «هرگونه تغییر در محدوده‌های مصوب مناطق آزاد، منوط به پیشنهاد هیئت وزیران و تصویب مجلس شورای اسلامی است.» تأکید بر تغییر محدوده مناطق پس از تصویب مجلس، تاکنون در این زمینه رویه نبوده است. تجربه واگذاری تعیین وسعت مناطق آزاد ارس و اروند با تصمیم هیئت وزیران نشان می‌دهد که وسعت این مناطق بدون قاعده و به‌طور درخور توجهی افزایش یافته است و اکنون مجلس موافق تکرار تجربه گذشته نیست.

پیشگیری از سوءاستفاده قاچاقچیان

دو- «اعمال امتیازات قانونی مربوط به ورود و خروج کالا در این منطقه، منوط به تأیید محصورشدن محدوده موردنظر توسط گمرک جمهوری اسلامی ایران و استقرار آن در مبادی ورودی و خروجی منطقه است.» باتوجه به معافیت‌های گمرکی مناطق آزاد، این تبصره نیز منطقی است و مقابل هرگونه قاچاق احتمالی از مناطق آزاد به داخل کشور را می‌گیرد.

طراحی برای توسعه

سه- «سازمان منطقه موظف است که ظرف یک سال و نیم پس از تشکیل، طرح جامع منطقه را با رعایت اسناد و طرح‌های ملی بالادستی تهیه و برای تصویب به شورای عالی مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی ارائه کند.» در حال حاضر حدود ۱۰۰ منطقه آزاد و ویژه اقتصادی مصوب در کشور وجود دارد.

بررسی‌ها نشان می‌دهد که این مناطق به اهداف خود دست پیدا نکرده‌اند. آمارها نشان می‌دهد که سهم این مناطق از صادرات غیرنفتی کشور، حدود یک درصد و از میزان تولید حدود یک درصد است. میزان واردات کالا از طریق مناطق آزاد نیز حدود دوبرابر صادرات کالا از این مناطق به خارج از کشور است. ازاین‌رو الزام مناطق آزاد به نوشتن طرح جامع منطقه کاملاً منطقی به نظر می‌رسد.

مخالفت با دروازه واردات

چهار- «حکم تبصره ۳» قانون ایجاد هفت منطقه آزاد تجاری-صنعتی و ایجاد سیزده منطقه ویژه اقتصادی مصوب ۱۳۹۹/۲/۳۰ درباره این منطقه لازم الاجراست.» به زبان ساده‌تر نمایندگان مجلس با امتیاز خرده‌فروشی اقلام خارجی با معافیت گمرکی در مناطق آزاد تجاری سرخس و دوغان مخالفت کرده‌اند. این اقدام به توسعه تولید و جلوگیری از تبدیل این مناطق به محلی برای واردات بی‌رویه کالا کمک خواهد کرد.

اینجا برای خودروهای لوکس نیست

پنج- «مجوز واردات خودروهای سواری خارجی در محدوده این منطقه، صرفاً به اشخاصی اعطا می‌شود که دارای مجوز فعالیت اقتصادی در محدوده

منطقه باشند.» تجربه سایر مناطق آزاد تجاری نشان داده است که در این مناطق شهروندان عادی نیز از خودروهای خارجی استفاده می‌کنند. در واقع با وضع این تبصره، نمایندگان مجلس از تبدیل این مناطق به محلی برای استفاده از خودروهای لوکس و واردات گسترده خودرو به این مناطق جلوگیری کرده‌اند.

مناطق آزاد در اتاق شیشه‌ای

شش- «دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی مکلف است هر شش ماه یک‌بار گزارش عملکرد منطقه آزاد تجاری-صنعتی ایجادشده به موجب این قانون را تهیه و به کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی ارائه کند.» بی‌تردید ایجاد شفافیت در آمار و شاخص‌های عملکرد مناطق آزاد و تعیین الزام قانونی به ارائه گزارش‌های دوره‌ای مناطق آزاد تجاری-صنعتی دوغارون و سرخس را در اتاق شیشه‌ای قرار خواهد داد.

کریدور ترانزیت بین‌المللی

بی‌تردید مناطق آزاد تجاری سرخس و دوغارون قطعاتی از پازل نقشه‌ای هستند که در آن قرار است ایران به کریدور حمل‌ونقل بین‌المللی شمال-جنوب و شرق-غرب باشد. پروژه‌ای که در آن نه تنها منجر به منفعت اقتصادی بسیار برای ایران می‌شود، بلکه جایگاه ایران را در منطقه و عرصه بین‌الملل تقویت می‌کند.

یکی از انتقادهای اصلی به مناطق آزاد تجاری تاکنون این بوده است که این مناطق به دروازه‌ای برای واردات کالا به کشور تبدیل می‌شدند. اکنون، اما با شش تبصره مجلس بر مصوبه ایجاد منطقه آزاد تجاری دوغارون و سرخس این نگرانی برطرف شده است و می‌توان بر توسعه این مناطق با رویکرد تولیدی، صنعتی و ترانزیتی امیدوارتر بود.

در حال حاضر منطقه ویژه اقتصادی است و مناطق آزاد و ویژه اقتصادی از حیث مزیت‌ها و مقررات صادرات، واردات (به جز خرده‌فروشی و کالای همراه مسافر)، اشتغال، تولید و مالیات بر ارزش افزوده تا حد زیادی مشابه یکدیگر هستند. واحدهای صنعتی و معدنی در مناطق آزاد دارای معافیت مالیاتی ۲۰ سال هستند و در مناطق ویژه اقتصادی ۵ تا ۱۳ سال معافیت مالیاتی دارند. البته با توجه به مصوبه مجلس شورای اسلامی، مناطق آزاد تجاری سرخس و دوغارون مزیت عرضه خرده‌فروشی کالای خارجی و کالای همراه مسافر با معافیت گمرکی را ندارند.

منبع: شهرآرانیوز